

Landskap: Småland Upptecknat av: Hen-Pertil Vibe
 Härad: Summerbo Adress: Hallaryd
 Socken: Hallaryd Berättat av: Malida Vibe
 Uppteckningsår: 1937 Född år 1881 i Hallaryd, Hallaryd

Uppteckningen rör Hrollslekar enligt landsmäls-
arkivets frågelista 28. "Hrollslekar 1."

För att pröva krafterna brukade man brögas eller lagas. Oftast lades i detta samma betydelse som att la myggalag. Vanligaste utgångsställningen var bröst mot bröst med ett över- och ett underlag för vardera av de kämpande. Krokben var mestadels förbjudet, men bland tillåtna knep för att kasta motståndaren var, att man fallade tag i hans hals och försökte ryfva honom. Ofte klämdes man motståndaren över korsryggen så att han böjde sig bakåt, eller också böjde man honom hårt över åt.

ena ritan och sedan hastigt över åt
den andra. Allt "la krävalag" var också
en omtyckt brottningsform.

Allt 2a nackslag tillgick
så, att de hävande knäppte händerna
om varandras nackar och försökte knä
omkula varandra. Prygla eller bräcka armar
var också ett omtyckt slykesspör.

Lägga handlag är också känt
här, men har inget särskilt namn. Detta är f. ö.
fallit med många rkar.

Bland dragkampsspeken märkas
den vanligaste dra fingerkrok eller dra krok.
Man tog vanligen tag med långfinger, varpå
det gällde att dra motståndaren till sig.
Bland hände det, att man drog över en tredje
persons axel. Men dra kroppen och dra fingerkrok

med hank förkomms, men sakna namn.

De kallastukt: De två tämlande
ligga nära mot varandra på alla fyra. En eller
två svängremmar, sammanspända till en enkel
slinga, (eller ett rep) läggs över deras nackar.
Så börjas dragkampen. Ofta placeras de
tämlande på var sin sida om en bänk.

— 'De försä' även vanligt. Ofta blir
dram segrarens lön.

'Pått att ögat på skomakarn.'

På golvet placeras en flaska eller en "lusbaste"
Två personer ställa sig med ryggen mot var-
andra. Både hålla i en käpp (kvastskäft d. dyl.)
som de grensla. Det gäller nu för den, som
har ryggen mot flaskan, att stöta omkull
denne med käppen under det att den andre
söker hindra detta.

'Fänja slutar.' En ocktom knyts
till en slinga och fassas av de lävlande
enl. bif. lekning. Sedan söker man genom
sparkningar kasta omkring motståndaren.

Kasta krokhar går här under
benämningen "spränna fläsk".

"Pida till kungs" förekommer.

"Daska Healkus" var en gammal
omtyckt lek. Ofta yttrades följande: "Var ä du
Healkus?" — "Här." — "Skta dej alla får du
en skön filidask!"

'Bliga slurr' är känt endast
som barnlek och raknar namn.

Få pengen, få upps bakvägen, få
skynen på stolen, krypa kapp, gå över kappen
få huvet genom armarna, lägga benen på
nacken, så upps med skomakarbitan samt gå

upp med stängeln och sköta vägg är alla
kända, men de sakna namn.

Fa julbocken kallas här "Fa jula-
pyttan."

Att hänga i harorna är ett om-
tyckt pror och förekommer ofta även som
lyftpror.

Kränga kast går under benämningen
"Klänka kast". Andra överlag, förutom det
enkla, är överlag baklänges, överlag med
ett ben över stängeln samt överlag över
stol.

Fänja bellingar kallas "Krypa
till månen." "Krysa bröstet" är känt.

Pena stöck är känt liksom
en variation av Jansarna, där man fassar
med tummen och pekfinger i den liggandes öron.

Sakna. behåll
namn.

Frä nalen på kaveln = "Frä nalen på flaskan".

Fända ljus, Bryna nätt, Bida i län, Fa slanten, Slä i sä, Gå på häntena och Gå på knäna är kända men sakna namn.

"Gå på stöltor" eller på "gänglor" var mycket omdykt, särskilt bland pojkar i ton-åren.

"Slä på huvudet", ofta på en stol, samt Rida på allarna eller "Känka ryggen" (= Rida möllersäck) var mycket vanligt.

Löpånga i brokig senn, Bryna jimgfarna och Gå med häntena i olegen förkoma, men saknade namn. Samma är förhållandet med dyfta på kadjeknutar och lyfta sluttar. Rera mest var ett bland de alla vanligaste lyftproven. Ofta lyfte man på virna slenar s. k. "drängslyft" eller tegelstenar.

5145

"Kyrsa släggan" och "Pesa jämspettet" äro kända
"lyfte stolen" utfördes på tre olika sätt.

1. Stolen står på golvet. Man ligger på knä,
faller ned ena handen om ett av stolsbenen
(så nära golvet som möjligt) varefter man
lyfter stolen och kemr sig upp.

2. Stolen ligger på golvet med ryggstödet
neråt. Man faller så långt ner som
möjligt. Därefter söker man resa stolen
med det ett armbågen hela tiden vilas
på golvet.

3. Stolen står på golvet. Man faller ner
med båda händerna vid ryggstödet och lyfter
den på rak arm så att den är i vågrät
ställning. Därefter kröker man armarna så att
man kan "kyssa" övre handen av ryggstödet
medan stolen fortfarande befinner sig vågrätt.

Skriv endast på denna sida!

Detta senare tempo upprepas man så
många gånger som möjligt.

En variation av detta är att
man lyfter stolen till högt med bakken senast
därefter pressar upp stolen i något ställning
och slutligen släcker armarna framåt.

"Krika knä" förkom, såsom Wolmann
att springa "skers" var en outyglad
särskild. Några bestämda skerser eller bestämda
regler för löpningen fanns ej. Ej heller fanns
några bestämda regler för säcklöpning.

Höjthopp, Längdhopp, Hopps stö
och Hopps bock är vanliga, men sakna särskilda
namn. Ofta hoppade man såväl längd som
höjd jämföttes. En form av jämfotthopp
förkom, där man skulle slå samma fötterna
innan man nådde marken igen. Den, som

kunne slå hop fötterna flest gånger, man.

Stoppa rep, stoppa bäge, stoppa på ett ben, och stoppa hant förkomma endast som barnlekar. Stoppa över knäarna och stoppa över ett grässtrå är kända.

Gå hallingen kallas här "Stoppa kräka" eller ibland "Dansa kräkdansen."

Namnet "Skinkompass" är känt, men jag har ej lyckats få reda på hur leken tillgick.

En lek, som här går under namnet "Väna vammal", tillgår på följande sätt: Ett avlångt föremål, på julkalaren ofta en sked, tjäns för som skolla (skyttel). Man böjer knäna utåt, för skytteln med ena handen framifrån in mellan benen och griper den bakifrån med den andra handen. Man pressar sig med ett

ppp. as Sten Boström Vidar
ppp. av Matilda Vidar
född 1887; Hallabäck
Halland
Svaland
Svennerbo St
Halland för
ppp. 1937

videt hopps och kröker häftekränna igen och
för skyllden framifrån och bakåt och fallas
den med första handen. (Skylldens gång i
skålet). Därefter reser man sig och hoppar två
gångar på stället med styr kropp och händerna
knutna i sidorna (Volagningen). Detta upprepas
så fort som möjligt ett antal gånger.

Stjula kallas här "Slå hastingar."

Slå volter utfördes på följande
fyra sätt: med eller utan slöt av händerna,
framåt eller bakåt.

"Slå kullerbytta" är vanlig mest
som barnlek dikaså kulla hjul, som skakas
mann, och "Kulla kanna" Man vigger med händerna
i kors över bröstet eller släppta utmed sidorna
och kullar nedför en sluttning.)

Längdskastning och kastning

på mål var vanligt. Kona sällan förekom
höjtkastning. där förekom och hade soligen
detta namn.

Kasta smörgas kallades här "Slä
slänt", "Slä flint" eller "Findra".

"Leka himmelsprett" tillgick så:
En brädlapp lades på stikt över en sten
eller dylikt. På den ena ändan lades en
sten och på den andra slog man ett häst
slag, så att stenen kastades upp i luften.
Det hände ibland, att stenen utlyftes mot
en grota, som fick göra luftfärd, vilket
visas av följande: En pojke hade varit borta
en stund och tillfrågades vid hemkomsten var
han varit han svarade: 'Ja ha varit ve
jyllet (gölen) o. lagt himmelsprett om
där stora padderna!'

En slunga förkom vanligast den, som bestod blott av en kluren källa, där stenen fastklämdes i klykan. Den en slunga tillverkad av två remmar samt en skinnbit i vilken stenen lades användes ibland.

En skjula med pilbåge eller pilbössa var omtyckt av yngre pojkar. Bland äldre hvar det väl knappast förkommit. Pilbågen var av ena och av väslande längd och grovlek. Pilbössan bestod av en pilbåge fastsatt i en kotr med spår för pilen. Vidare fanns i kotorn ett hak i vilket den spända bågslingan lades. Man anfyrate genom att med tummen skjula upp skången.

Lutigare än pilbåge eller -bössa var emellertid 'ballabössan' (av ball = älskott). Ett älskott av en ung fru skars av. Man

vest försiktigt av barken, så att denna bildade ett rör. I den grövre ändan av detta rör placerades nu en lagom stor plugg av våda (tuggade) blånor. När den vest, som man vidbit loss, skjutes man nu plaggen ett stycke in i röret. En ny plugg pressas nu samma väg in i röret. På grund av den sammansmältade luften skjutes nu den första plaggen med en lämpligen skarp knall ut ur röret.

"Så nu pinnen" förekommer dels som den beskrives i prägelistan och dels så, att man i stället för att hålla i örat blundar med ena ögat.

Av knivkastning förekom mest, ja troligtvis endast följande: Knivudet hålles något tillbakalutad och knivspetsen stötes mot pannan eller länderna. Man håller kniven

i sitt läge endast med ett finger. Man ger
knivens en knyt, och den så, efter att ha gjort
minst en vält i luften, ställa sig på spetsen
i marken.

Bland färdighetsprover känner man
här de i frågelistan vid 40-41 nämnda samt
dessutom att skriva en 8 medan högra foten
beskriver en cirkel. Smida kallas här Smi
måsom.

Springa galloppet saknar här
namn.

Kala pippar kallas här "Kala salt"
En lek, som här kallas Kala pippar liiggä
så: Man sitter på golvet, faller med under-
armarna i knävecken och låter sig fötterna stöta
mot golvet. Nu försöker man genom naggande
rörelser med kroppen vara på runt på ändan

"Väga salt" och "Sjunga kräka" är kända.
Slå kall kallar "Kränga hane".

Den blindbocksslek, som beskrives öfverst
på sid 46, är känd, men den saknar namn. Oftast
slog man blott med handen i stället för med
en hörsäck. Flyga till månen kallas blott "Flyga".

De följande saknar namn liksom
följande variation av densamma: En person
säger, att han kan trolla bort lite vatten, som
han hållt på golvet. En annan person får säkra
sig med ett ben på var sida om ^{vattenpölen} ~~densamma~~
och slå upp och ned med ett par veddrän. Den
förste får honom då kriskt i benen och drar
honom över vattnet, som han sålunda lockar
upp med sin sittandes byxor. Röra skott-
kärna är ovanlig.

Klyva stocken har jag här sett

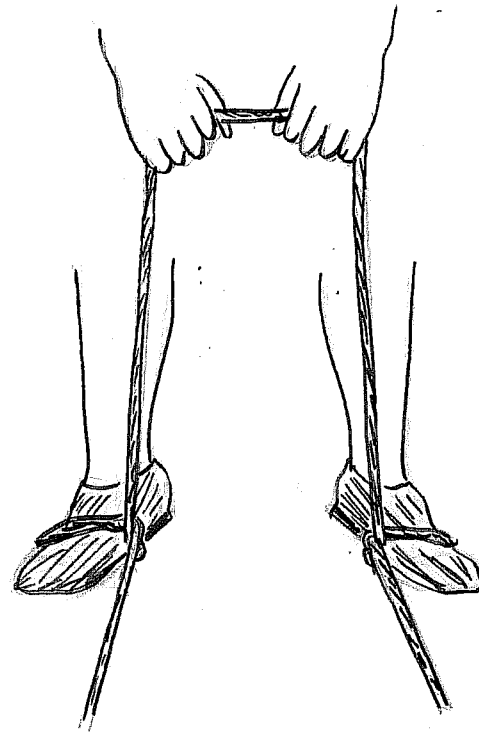
under namnet "Perra brillingar".

Perra saknar namn. Vid denna lek faller man käppen med höger hand. Vänster arm förs under den högra och så faller man i höger öra. Vanligt var att man gick runt käppen tio varv.

Att lyfta en person på ~~fötter~~ (eller ibland tio) fingrar var vanligt. Få variationer förekommo: 1) Personen i fråga låg. De, som skulle lyfta honom, fälla med ett finger (eller två fingrar) på följande punkter: Rinder fötterna, i armhålorna samt under hakan.

2) Personen ligger på rygg.

Fällningspunkter: i knäveckan, under skulterbladen samt under nacken.

*Känga stult
se pag 4.*